

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Білецька Марина Валентинівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри інструментального
виконавства та музичного мистецтва естради
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького, Україна

Підварко Тетяна Олексіївна

старший викладач кафедри інструментального
виконавства та музичного мистецтва естради
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького, Україна

Проблема вдосконалення фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих закладах освіти зумовлена зростаючими вимогами до рівня загальнокультурної, музично-педагогічної підготовки фахівців. Сучасний вчитель повинен мати високий рівень інтелекту, компетентно й оригінально мислити, знаходити креативні способи розв'язання проблем, проявляти ініціативність та творчість. Проблему формування виконавської майстерності вчителя музичного мистецтва досліджували Н. Барсукова, А. Береза, Л. Лабінцева, І. Мостова, М. Назаренко, Г. Падалка, В. Федоришин.

На думку Ходоровського В.І., виконавська майстерність – це складний процес, який набувається виконавцем у процесі діяльності, виступає як здатність до суб'єктивного усвідомлення образу об'єктивної дійсності, що зумовлює творче перетворення установлених стереотипів. Науковець зазначає, що завдяки цьому феномен виконавської майстерності у формуванні майбутнього вчителя музики виявляється не в імітуванні способів діяльності, а в творчому й оригінальному їх розвитку та створенні якісно нових [3, с. 691-697].

В музичній педагогіці питанню формування музично-виконавської майстерності приділяється надзвичайно велика увага. Структуру та зміст музично-виконавської майстерності розглядали й тлумачили по-різному, в залежності від розуміння місця виконавця, цілей та завдань, які ставились дослідником.

Так, на думку В. Білоус до структури музично-виконавської майстерності входять такі компоненти:

- *теоретичний* – музична грамотність;
- *технічний* – точність, швидкість, пластичність, енергійність виконуваних музично-ігрових рухів;

– *художній* – передача слухачеві емоційний і художній зміст музичного твору не тільки грою, а й рухами, мімікою, жестами, позою;

– *суспільно-психологічний (комунікаційний)* – спілкування зі слухачем за допомогою «мови тіла»: міміка, жести, музично-ігрові рухи, поза та ін. [2, с. 255 – 262]

Ашихміна Н.В. вважає, що структура виконавської майстерності складається з наступних компонентів:

– *виконавсько-технічного* – сформованість силових якостей майбутнього вчителя музики в процесі музично-інструментальної підготовки, швидкість виконуваних рухів, витривалість і координованість;

– *перцептивно-аналітичного* – сформованість слухового самоконтролю, слухового уявлення, операційно-аналітичних умінь, усвідомленість вирішення інтерпретаційних ігрових завдань у процесі навчання гри на музичних інструментах;

– *художньо-емоційного* – сформованість художньо-інтерпретаційних якостей, художньо-емоційного ставлення до виконання музики, рівень володіння різними музичними фактурами, засобами виразності, стильовим різноманіттям виконання творів.

Досліджуючи виконавську майстерність майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі професійної підготовки Барсукова Н.С. визначала, що структуру виконавської майстерності становлять компоненти:

– *особистісно-професійний* – музикальність, надійність у концертному виступі, особистісні та професійно важливі якості (наполегливість, цілеспрямованість, витримка, емпатійність, емоційність);

– *теоретичний* – теоретичні та практичні відомості: знання музично-виконавської діяльності, музично-педагогічні та музично-психологічні знання;

– *операційно-технічний* – наявність музично-виконавських, музично-інтелектуальних та артистичних умінь [1, с.275-281].

У музичному мистецтві «майстерність» існує як невід’ємна складова виконавської діяльності, а концертна діяльність виступає показником виконавської майстерності. Концертний виступ є однією з основних закономірностей музично-виконавської діяльності й передбачає мобілізацію зусиль виконавця, використання музично-теоретичних знань, практичних умінь та навичок, що складають виконавську майстерність. Концертний виступ акумулює в собі виконавську надійність – якість музиканта-виконавця безпомилково, стійко та необхідно-точно виконувати музичний твір. Для митця важливо не тільки відчувати художній образ, а надзвичайно суттєво відобразити різні почуття так, щоб слухач, глядач були сповнені, пронизані тими ж переживаннями [4, с. 290-295]. Участь здобувачів у музичних конкурсах, фестивалях дає можливість проявити себе й водночас підвищує їх технічний та художній рівень, стимулює до вдосконалення виконавської майстерності.

Отже, важливу роль у формуванні музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва відіграє музично-виконавська майстерність, що забезпечує розвиток індивідуально-творчих здібностей,

сформованість інтерпретаційних умінь та забезпечує успішне виконання музично-професійних завдань.

Список літератури

1. Барсукова Н. С. Формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музики. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журн.: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. Вип.2. (46). С. 275 – 281.
2. Білоус В.П. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності музиканта інструменталіста. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. К., 2004. Вип. 38. Музичний стиль: теорія, історія, сучасність. Збірка статей. С. 255 – 262.
3. Ходоровський В.І. Теоретичні основи формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музики в процесі фахової підготовки. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття : матер. Міжнарод. наук.-практ. конф., 16–17 жовт. 2014 р. С. 691-697.
4. Стукаленко З. Художньо-педагогічна проблема музично-виконавської майстерності. Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки. 2012. Вип. 103. С. 290-295.